

A PETŐFI-CENTENÁRIUM IRODALMÁHOZ.

Az IK. irodalomtörténeti repertoriumainak néhai összeállítója: Hellebrant Árpád a Petőfi-centenárium alkalmából is derekasan megoldotta feladatát, amikor összeállította a Petőfi-irodalmat nemcsak hazai vonatkozásban, hanem még a messze külföld megemlékezéseit is összeírta Svédországtól Nápolyig.¹ E gondos összeállítás mellett feltűnő, hogy az oláh megszállás alatt levő erdélyi sajtónak a Petőfi-centenárium alkalmából való megemlékezése teljesen hiányzik az összeállításból. E körülmény késztet arra, hogy gyűjtésem adatait közze tegyem.

Szükségesnek látom ezt annál inkább, mert az erdélyi magyarságnak a megszállás szomorú állapotában való ünneplése s a Petőfi-kultusz szolgálataiban született irodalomtörténeti megemlékezések és tanulmányok még ha kisebb értékűek is, nyernek jelentőségükben a helyzet és az idő folytán, melyben születtek. Az erdélyi magyarság ez ünneplése hasonló az abszolutizmus korának Kazinczy-ünnepéhez. Tájékozásul megjegyzem, hogy az erdélyi magyarság a születési évfordulót összekapcsolta július 31. ünneplésével, illetőleg e napot is jubileumi ünnepé avatta.

A felsorolásra elég értékkel bíró lapközlemények és tanulmányok a következők:

Ady Endre Petőfi Sándorról. Napkelet (Kolozsvár, az eredeti) 1922. 12—13. sz.

Aradi Közlöny: A fehéregyházai Petőfi-ünnep. 1922. 164. sz. — Petőfi Sándor. 1922. 165. sz. — Petőfi-est a megyében. 1922. 201. sz. — Az erdődi szerelmi regény. 1922. 203. sz. — Csalogányok és pacsirták. 1922. 214. sz. — A lippai Petőfi-est. 1922. 218. sz. — Erdély ünnepli Petőfi Sándort. 1922. 221. sz. — Petőfi, a megbukott képviselőjelölt. 1922. 165. sz. — Francia írók Petőfi Sándorról. 1922. 233. sz.

Bach Gyula. Petőfi Kalabriában. Brassói Lapok 1922. 151. sz.

Bakon József. Petőfi in Schässburg. Keleti Ujság 1922. 169. sz.

Bálint Dániel. A kereszturi koporsó titka. Keleti Ujság 1922. 194. sz.

Benedek Elek. Petőfi. Keleti Ujság 1922. 170. sz. — Petőfi halála. Nagyvárad Napló 1922. 174. sz. Vasárnap 1922. 31. sz.

Bogdan—Duica. Petőfi. Patria 1922. 165—66. sz.

Brassói Lapok. A Haller-család Petőfiért. 1922. 177. sz. — Felsorakozás a Petőfi-ünnepre. 1922. 165. sz. — A segesvári Petőfi-ünnep. 1922. 167. — Petőfi Sándor. 1922. 172. sz. — A segesvári országos Petőfi-ünnep. 1922. 172. sz. — Az országos Petőfi-ünnep Segesváron. 1922. 174. sz.

Csergő Tamás. Petőfi útja a Parnassus felé. Keleti Ujság 1922. 171. sz.

Csermely Gyula. Július 31—december 31. Brassói Lapok 1922. 172. sz.

Darvas Simon. A tündérvölgyi Petőfi-tanyán. Keleti Ujság 1922. 201. sz.

Dimineața. Centenarul lui Alexandru Petőfi. Serbarile de la Sighisoara. 1922. 5656. sz. — Serbarea centenarului lui Alexandru Petőfi. 1922. 5657. sz.

Dózsa Endre. Záróbeszéd a Petőfi-ünnepen. Ujság 1922. 171. sz. — A fehéregyházi sírnál. Keleti Ujság 1922. 169. sz.

¹ IK. 1923. 213—214. lap és 1924. 77—79. lap.

- Egressy Ákos*. Petőfi utolsó útja. Aradi Közlöny 1922. 163. sz.
- Ellenzék*. Betejeződtek a segesvári Petőfi-ünnepségek. 1922. 171. sz. — Hol láthatta Szilágyi Sándor először Petőfit? 1922. 188. sz. — Kínos incidens zavarta meg a szatmári Petőfi-ünnepséget. 1922. 223. sz. — Franciaország írói ünneplik Petőfi szellemét. 1922. 242. sz.
- H. Fekete Péter*. Petőfi Nagyszalontán. Szalontai Lapok 1922. 297. sz.
- Fekete Tivadar*. Aradon él Petőfi ücsénének családja. Aradi Közlöny 1922. 227. sz.
- Ferenczy Zoltán*. Petőfi utolsó két napja. Székelyföld 1922. 174. sz. — Petőfi és a nő. Brassói Lapok 1922. 172. sz.
- Földessy Gyula*. Petőfi, a próféta. Brassói Lapok 1922. 172. sz.
- G. E.* Petőfi. *Ellenzék*. 1922. 169. sz. — Petőfi-hét. *Ellenzék* 1922. 250. sz.
- Gyalokay Lajos*. Az utolsó órák. Brassói Lapok 1922. 172. sz.
- Harmath Domokos*. Petőfi szülei. Ujság 1922. 173. sz.
- *ik.* Petőfi. Temesvári Hírlap 1922. 170. sz.
- imán*. Ünnepe után. Székelyföld. 1922. 174. sz.
- i. o.* Szendrey Júlia levele Óváry Kelemenhez. *Ellenzék* 1922. 273. sz.
- Kassai Napló*. Petőfi-Petrovics Sándor. 1922. 194. sz.
- Katolikus Élet*. A szatmári Petőfi-ünnepségek. 1922. 39. sz.
- Katona Géza*. Hol született Petőfi? Temesvári Hírlap 1922. 101. sz.
- Keleti Ujság*. Petőfi-ünnep. 1922. 249. sz. — Az erdélyi gróf Petőfiről. 1922. 301. sz. — Az erdélyi magyarság hódolata. 1922. 170. sz. — A székely hárskürt Segesvárt. 1922. 171. sz. — Petőfi porladó csontjai. 1922. 175. sz. — Aki még látta Petőfit. 1922. 175. sz. — Egy inkriminált Petőfi-vers. 1922. 224. sz.
- Képes Ujság*. Petőfi kézírása. 1922. 1. sz.
- Kibédi László Sándor*. Petőfi cigányleány szerelme. Vasárnap 1922. 31. sz.
- Kiss Ernő*. Petőfi él. *Képes Ujság* 1922. 1. sz.
- Krassó-Szőrényi Lapok*. Petőfi. 1922. 61. sz.
- Kürthy Károly*. Találkozás a régi ház előtt. Szamos 1922. 222. sz.
- Meltzl Hugó*. Gondolatok Petőfiről. Brassói Lapok 1922. 172. sz.
- Molnár Gábor*. Petőfi Sándor Marosvásárhelyen. Székelyföld 1922. 169. sz. — Petőfi világhíre. Székelyföld 1922. 191. sz. — Mikor Petőfi Krisztus volt. Vasárnap 1922. 31. sz. — Petőfi Koltón. Székelyföld 1922. 203. sz.
- Nagy Károly*. Bethlen Gábor és Petőfi Sándor demokráciája. Brassói Lapok 1922. 165. sz.
- Nagyvárad*. A Petőfi-centennarium. 1922. 159. sz. — Petőfi. 1922. 171. sz. — Július 31. 1922. 171. sz. — Petőfi szellemét idézi a magyarság a fehéregyházi síkon. 1922. 172. sz.
- Nagyvárad Estilap*. Petőfi napja. 1922. 172. sz.
- Nagyvárad Friss Ujság*. Petőfi Sándor. 1922. 167. sz.
- Nagyvárad Napló*. Petőfi. 1922. 170. sz. — Évforduló. 1922. 171. sz. — Politikai harcok egy Petőfi-ünnep körül. 1922. okt. 8.
- Napkelet* (Kolozsvár, az eredeti). Petőfi Sándor és kiadói. 1922. 14—15. sz. *n. gy.* Zárándoklás a fehéregyházi sírhoz. *Ellenzék* 1922. 170. sz.
- Nyíró József*. Ahol a dal és Petőfi Sándor találkoznak. Vasárnap 1922. 31. sz. — Az alvó gyermek feje fölött. *Keleti Ujság* 1922. 169. sz.
- Orbán Balázs*. Petőfi. Székelyföld. 1922. 169. sz.

- Ormos Ede.* Petőfi Kolozsváron. Ellenzék 1922. 183. 186. sz.
- 5 Órai Újság.* Petőfi. 1922. 169. sz. — A segesvári Petőfi-ünnep. 1922. 170. sz.
- Paál Árpád.* Petőfi emlékezete. Szamos 1922. 220. sz. — Az erdődi ünnep. Keleti Újság 1922. 225. sz. — Petőfi szelleme. Keleti Újság 1922. 301. sz.
- Pruzsinszky Zoltán.* Az üzenet. Szamos 1922. 224. sz.
- Rácz Sándor.* Versengés Petőfiért. Brassói Lapok 1922. 172. sz.
- Reményik Sándor.* Bartók György: Petőfi lelke. Ellenzék. 1922. dec. 24.
- Rónai János.* Ünnepi beszéd. Szamos 1922. 223. sz.
- Schöpflin Aladár.* Petőfi elébe. Nagyváradi Napló 1922. 209. sz.
- S. J.* A fehéregyházi síkon. Krassó-Szörényi Lapok 1922. 61. sz.
- S. S.* Az első Petőfi-ünnep. Ellenzék 1922. 169. sz.
- Szabolcska László.* A százesztendő Petőfi. Temesvári Hirlap 1922. 170. sz.
- Szabolcska Mihály.* Petőfi lelke. Székelyföld 1922. 169. sz. Temesvári Hirlap 1922. 172. sz. Újság 1922. 170. sz. Brassói Lapok 1922. 174. sz.
- Szalontai Lapok.* Országos Petőfi-ünnepély Szatmáron. 1922. 225. sz. — Petőfi. 1922. 297. sz. — Petőfi és a frauciák. 1923. 3. sz.
- Szamos.* A százéves Petőfi. 1922. 168. sz. — Petőfi. 1922. 219. sz. — Ünnep után. 1922. 220. sz. — Petőfi-kultusz és irredentizmus. 1922. 223. sz.
- Székelyföld.* Petőfiért. 1922. 230. sz. — Petőfi ismeretlen levelei. 1922. 169. sz. — Feljegyzések Petőfi Sándor soprni katonáskodásáról. 1922. 190. sz.
- Székely Hírek.* A világszabadság. 1922. 31. sz. — Apróságok Petőfi életéből. 1922. 31. sz. — A Petőfi-ünnep tanulságai. 1922. 32. sz.
- Szentmártoni Bálint.* Petőfi. Székely Hírek 1922. 31. sz.
- Sztura Szilárd.* Petőfi a Bánságban. Temesvári Hirlap 1922. 170. sz.
- Tanódy Endre.* Az igazi Petőfi. Szamos 1922. 229—30. sz.
- Temesvári Hirlap.* Petőfi ismeretlen levele. 1922. 172. sz. — Petőfi Sándornak. 1922. 172. sz. — Petőfi Sándor. 1922. 232. sz.
- Tófalvy György.* Petőfi a népirodalomban. Ellenzék 1922. 221. sz. — Petőfi — a színész. 1922. 252. sz.
- Tormay Cecile.* Petőfi Sándor a mienk. Ellenzék 1922. dec. 24.
- Török Károly.* Petőfi utolsó levele. Újság 1922. 175. sz.
- Tribuna.* Comemorarea lui Petőfi. 1922. 70. sz.
- Újság.* Petőfi emlékezete. 1922. 169. sz. — Hódolat Petőfi szellemének. 1922. 170. sz. — Petőfi Sándor ismeretlen levele. 1922. 172. sz. — Petőfi két levele Bem tábornokhoz. 1922. 177. sz. — Pekár — Petőfi ellen. 1922. 230. sz.
- Varga Zsigmond.* Petőfi koponyájának újabb legendájához. Keleti Újság 1922. 189. sz.
- Vasárnap.* Segesvári Petőfi-napok. 1922. 32. sz. — Petőfi-ünnepségek Szatmáron. 1922. 40. sz.
- Weiss Sándor.* Petőfi, a Magyar Szövetség és a románság. Napkelet (Kolozsvár) 1922. 11. sz.
- Zágoni István.* Fehéregyházán a sírnál. Keleti Újság 1922. 163. sz. — Amikor Petőfi erre járt. Keleti Újság 1922. 186, 188. sz.

Összeállította: H. FEKETE PÉTER.

A szerkesztőhöz beküldött könyvek.*

I. Tudományos művek.

- Ábrahám Ambrus: Az állatok szerepe a gyógyaszatban. A szerző kiadása. 49 l.
- Aistleitner József: A győri püspöki nagyobb papnevelő intézet könyvtárának 1500-ig terjedő ősnymtatványai. Győr, Egyházmegyei ny. 1932. 67 l.
- Angyal Dávid: A boszniai válság története. N. 8-r. 44 l.
- Dömötör Sándor, dr.: Vida György facetiái. Kolozsvár, Minerva. N. 8-r. 24 l.
- Entz Géza: I. Albert monacói fejedelem, külső tag emlékezete. M. T. Akad. 1932. 18 l.
- Ferenczi Miklós, dr.: Az erdélyi magyar irodalom bibliográfiája. Kolozsvár, Minerva. N. 8-r. 19 l.
- Gálos, Rudolf: Die Reise des Daniel Cornides nach Göttingen, 1785. Berlin u. Leipzig, W. de Gruyter. 1932. 309—325. l.
- Horváth János: Vargha Gyula tiszteleti tag, másodelnök emlékezete. M. T. Akad. 1932. 40 l.
- Huszti József: Hegedüs István r. tag emlékezete. M. T. Akad. 1932. 27 l.
- Hümpfner, Tiburtius: Exordium Cistercii cum summa Cartae Caritatis et fundatio primarum quattuor filiarum Cistercii. Vác, Kapisztrán ny. 1932. 29 l.
- Jakubovich Emil. A Székely-derzsi rovásfírásos téglá. — Pais Dezső: Derzs, apapap. Szerző kiadása. 14 l.
- Kardos Tibor: Néhány adalék a magyarországi humanizmus történetéhez. Pécs, Dunántul. 16 l.
- Kemény Kalalin: Erdélyi emlékirók. Kolozsvár, Minerva. N. 8-r. 62 l.
- Kurzweil Géza, dr.: Új embertípus, új ízlés, új irodalom. Pannonhalma. 13 l.
- Laziczius Gyula: A finnugor idők kialakulásának kérdéséhez. Egyet. nyomda. 9 l.
- Leffler Béla: Ungersk Konst. Stockholm, P. A. Norstedt e Söners. 1928. 94 l.
- Mészöly Gedeon: A «darvadoz» szó eredete. Szeged, Városi ny. N. 8-r. 8 l.
- Mitrovics Gyula: A neveléstudomány alapvonalai. Debrecen, Csáthy Ferenc. N. 8-r. XII, 339 l.
- Molnár Kálmán Összegyűjtött kisebb tanulmányai és cikkel. I. Pécs, Dunántul. N. 8-r. 286 l.
- Ortvay Rudolf: Farkas Gyula rendes tag emlékezete. M. T. Akad. 41 l.
- Pauler Ákos: A klasszikus műveltség értéke. Egyet. ny. 8 l.
- Pazurkiewicz, Stanislaw, dr.: Wspólczesna Literatura Wegierska. Warszawa. K. 8-r. 52 l.
- Pukárszky-Kádár, Jolantha: Geschichte des deutschen Theaters in Ungarn. Erster Band. Von den Anfängen bis 1812. München, Reinhardt. 175 l.
- Rajka, Ladislaus: Jókais Abenteuer-Roman. Berlin u. Leipzig, W. de Gruyter & Co. 1932. 325—331. l.
- Rexa Dezső: Kazinczy Napoleon és Mária Lujza menyegzőjére. Két hasonmással. Gyoma, Kner. 1932. Ívrét. 24, 6, 4, 4 l.
- Szandtner Pál: Érettségizőink számának és pályaválasztásának fontosabb kultúr- és szociálpolitikai tanulságai. Szt. István Akadémia. 79 l.
- Széchenyi István gróf, Naplói. Szerkesztette és bevezetéssel ellátta dr. Viszota Gyula. III. (1826—1830). M. Tört. Társ. N. 8-r. LXXVIII, 810 l.
- Szőnyi Gyula, dr.: A fővárosi hitelintézetek. Statisztikai Hivatal, 1931. N. 8-r. 189 l. (Statisztikai Közlemények, 61. kötet 3. sz.)

* A *Budapesten* megjelent munkáknál a *hely*, az *1933-ban* kiadottnál az *idő*, a *8-r.-üeknél az alak* megjelölését elhagytuk.

- Trostler, Josef:** Goethe und die neuere ungarische Literatur. Szerző kiadása. 20 l.
- Vendl Aladár:** Pálffy Móric l. tag emlékezete. M. T. Akad. 34 l.
- Zelovich Kornél:** Kandó Kálmán l. tag emlékezete. M. T. Akad. 1932. 42 l.
- Arany János-emlékkönyv.** A M. T. Akadémia tagjainak tanulmányai, előadásai és beszédei Arany János halála félszázados évfordulója alkalmából. I. k. M. T. Akadémia, 1932. 129 l.

II. Közérdekű művek.

- Bálint Sándor:** Szeged népe. Új gyűjtés. I. Gyűjtötte: —. Szeged, Prometheus ny. 86 l.
- Bánffy Miklós:** Emlékeimből. Kolozsvár, Erdélyi Szépművés Céh. 1932. 170 l.
- Jancsó Elemér:** Északi rokonainknál. Nagyvárad, Erdélyi Lapok. 1932. K. 8-r. 110 l.
- Kós Károly:** Kalotaszeg. Kolozsvár, Erdélyi Szépművés Céh. 1932. 174 l.
- Kosztolányi Dezső:** A Pesti Hírlap nyelvőre. Pesti Hírlap. K. 8-r. 224 l.
- Molnár Kálmán** Összegyűjtött kisebb tanulmányai és cikkei. II. Háborús emlékek. (A Tábori Ujság). Kézirat gyanánt. Pécs, Dunántúl. N. 8-r. 102 l.
- Az Institutum Geometricum (Mérnöki Intézet) alapításának százötvenedik évfordulója. 1782—1932. M. Kir. József Műegyetem. N. 8-r. 92 l.

III. Regények és elbeszélések.

- Bárd Oszkár:** Liszt. Színpadi regény. Kolozsvár, Erdélyi Szépművés Céh. 1932. 243 l.
- Falu Tamás:** Öregek. Regény. Singer és Wolfner. 192 l.
- Földi Mihály:** Isten országa felé. Regény. Athenaeum. 417 l.
- Harsányi Zsolt:** Ember küzdj... Madách életének regénye. I-III. 280, 238, 251 l.
- Karácsony Benő:** Új élet kapujában. I—II. köt. Kolozsvár, Erdélyi Szépművés Céh. 1932. 165, 177 l.
- Leffler Béla:** Ungerska Noveller. Valda ich översatta av Signe och —. Med förord av Professor Fredrik Böök. Stockholm, P. A. Norstedt e Söners. 1932. 243 l.
- Szalacsy Imre:** A fekete ember. I—II. köz. Regény. Káldor. 355, 405 l.
- Tamási Áron:** Ábel a rengetegben. Regény. Kolozsvár, Erdélyi Szépművés Céh. 1932. 192 l.

IV. Verses művek.

- Gyökössy Andre:** Hiszek. 1902—1932. Singer és Wolfner. 410 l.
- Harsányi Ilona:** Hangtalan éj. Versek. Ujpest, Csanády ny. K. 8-r. 48 l.
- Kirckonnel, Watson M. A.:** The Magyar Muse. Az Anthology of Hungarian Poetry 1400—1932. Edited and translated, together with Specimens from Ostiak and Vogel by —. Winnipeg, Kanadai Magyar Ujság 222 l.
- Nadányi Zoltán:** Ezüstkert. Singer és Wolfner, 1931. N. 8-r. 160 l.
- Pavel Ágoston:** Vak völgy ölén így szolozsmázok. Szombathely, Dunántúl ny. 107 l.
- Turoldus:** A Roland-ének. Ford. Dr. Varga Bálint. Egyetemi nyomda. 179 l.

V. Dráma.

- Madách Imre:** Az ember tragédiája. Függelékül: Madách életének eseményei. Összeállította: Harsányi Zsolt. Singer és Wolfner. 224 l.